

УКРАЇНСЬКА МОВА
乌克兰语

第一册

周国易 编著

中国人民解放军外国语学院

中亚南亚军事语言系

二〇〇五年七月

ПЕРЕДМОВА 前言

《乌克兰语》是我院“2110 工程”教材项目，为我院乌克兰语专业(复语制)实践课教材。全书共六册，第一至第四册供基础阶段使用，第五、第六册供提高阶段使用。该教材以我院乌克兰语专业教学大纲为依据，遵循科学性和交际性原则，系统传授乌克兰语语言知识，使学员具备较扎实的语言基础、国情知识和言语技能。

本书为全套教材的第一册，包括口语-语音课和口语-语法课两部分，共计 14 课，供专业学习第一学期使用。该阶段的教学任务是：通过语音、词汇和语法的综合教学，使学员掌握乌克兰语的发音、拼读、书写的初步技能和基本语法知识，培养学员日常口语交际能力。

本书在编写过程中参考的主要著述有：

В. Вінницька, Л. Головяшина, Н. Плющ: **Українська мова як іноземна**. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2002.

Л. Г. Новицька, Т. М. Поліщук: **Вивчаємо українську**. Львів: ЛДУ, 1995.

О. О. Форощук, Н. Є. Форощук: **Українська мова для початкових класів**. Київ: А. С. К., 2002.

О. Д. Пономарів: **Сучасна українська мова**. Київ: Либідь, 2001.

王学琴:《俄语》(第一册)。西安:陕西科学技术出版社, 2000。

本书由周国易编写, 我院外籍教师 O. B. Єжелева 校阅。

由于编者的水平所限, 加之编写过程中无先例可循, 书中错误和不当之处在所难免, 敬请专家与使用者批评指正。

编者

2005 年 7 月

ЗМІСТ 目录

ЧАСТИНА ПЕРША

第一课	Перший урок.....	1
第二课	Другий урок.....	11
第三课	Третій урок.....	23
第四课	Четвертий урок.....	28
第五课	П'ятий урок.....	34
第六课	Шостий урок.....	44
第七课	Сьомий урок.....	53
第八课	Восьмий урок.....	61

ЧАСТИНА ДРУГА

第一课	Перший урок.....	73
第二课	Другий урок.....	83
第三课	Третій урок.....	98
第四课	Четвертий урок.....	106
第五课	П'ятий урок.....	119
第六课	Шостий урок.....	136
语法附录	Додаток.....	165

ЧАСТИНА ПЕРША РОЗМОВНО-ФОНЕТИЧНИЙ КУРС

ПЕРШИЙ УРОК 第一课

I. 元音和辅音

1. 元音

元音是气流通过口腔时不受任何阻碍而发出的音。

口腔形状不同，发出的元音也不一样。

2. 辅音

辅音是气流通过口腔时遇到阻碍而发出的音。

II. 元音 a, o, y

1. 发元音 a 时，口张大，舌自然平放，气流呼出时声带振动。

a-a-a

2. 发元音 o 时，口张得比发 a 时小，双唇稍向前伸，成圆形，舌后部稍抬起，气流呼出时声带振动。

o-o-o

3. 发元音 y 时，口张得比发 o 时还小，双唇更向前伸，成圆筒形，舌后部抬得比发 o 时高，气流呼出时声带振动。

y-y-y

a-o-y o-a-y a-y-o y-o-a y-a-o o-y-a

*乌克兰语中元音字母 o 不带重音时，仍发[o]音，不发生弱化，这点与俄语不同。例如：

мо́я во́на та́то ра́нок

III. 元音 i, и, e

1. 发元音 i 时，口微张，双唇向两边舒展，舌尖抵下齿，舌中部向上抬起并前伸。

i-i-i

i-a-o-y

a-o-y-i

i-a-y-o

2. 发元音 и 时，舌中部从发元音 i 的位置稍向后缩，舌后部同时抬起，双唇自然舒展。

и-и-и

и-і-а-о-у

и-а-о-у-і

и-о-у-і-а

3. 发元音 е 时, 舌中部抬起, 比发时 і 低, 舌尖抵住下齿背, 口张得比发 і 时大。

е-е-е

е-а-о-у-і-и

і-и-а-о-у-е

і-и-е-а-у-о

*乌克兰语元音字母 і, и, е 的发音分别与俄语元音字母 и, ы, э 的发音相同。但 и, е 不带重音时, и 的发音接近[e], е 的发音接近[и], 例如: [ве^нсна́], [се^нло́], [кри^сло́], [чи^сло́]。

IV. 辅音 м, т, д, с, з, н, й

1. 发辅音 м 时, 双唇闭拢, 气流从鼻腔流出, 声带振动。

ма мо му ам ом ум

ме ми мі ем им ім

2. 发辅音 т 时, 舌前部紧贴上齿龈和上齿背, 形成阻塞, 气流冲破阻塞而成音。发音时声带不振动。

发音时如声带振动, 即是 д 音。

та то ту ат от ут

да до ду ад од уд

3. 发辅音 с 时, 舌尖顶住下齿, 舌前部向上齿背及上齿龈抬起, 但不接触, 形成缝隙, 气流通过缝隙磨擦成音。发音时声带不振动。

发音时如声带振动, 即是 з 音。

са со су ас ос ус

за зо зу аз оз уз

4. 发辅音 н 时, 舌前部与上齿龈及上齿背形成阻塞, 气流通过鼻腔和口腔而成音。发音时声带振动。

на-но-ну-не-ни-ні

ин-он-ун-ен-ан-ін

ана-оно-уну-ене-ини-іні

5. 发辅音 й 时, 舌中部向上抬起(比发 і 时抬得更高), 与上鄂形成缝隙, 气流通过缝隙摩擦而出。发音时声带振动。

ай-ой-ей-ій

ой-ай-ей-ій

ей-ой-ій-ай

мам мом мум мат хот мут

там том тум тат тот тут

дам дом дум дат дот дут

сам сом сум сат сот сут

зам зом зум зат зот зут

нан нон нун нан хот нут

май ней дой тий сій зуй

мама тема дата син зима майдан музей

V. 辅音 ц

ц发[тс]音。发音时，舌尖轻抵下齿，舌前部与上齿和上齿龈构成阻塞，气流把阻塞冲成缝隙，瞬间通过，声带不振动。ц可以是硬辅音，也可以是软辅音，这点与俄语不同。

ца-цо-цу-це-ци-ці

ац-оц-уц-ец-иц-іц

аца-оцо-уцу-еце-ици-іці

цум цей сонце доцент

VI. 辅音 к

发辅音 к 时，舌后部抬起，在硬软顎交界处形成阻塞，气流冲破阻塞成音。发音时声带不振动。

ка-ко-ку-ке-ки

ак-ок-ук-ек-ик-ік

ака-око-уку-еке-ики

кат-кон-кут-кит

каса коза коса кома так знак текст

VII. 音节和重读音节

1. 音节

乌克兰语单词可以分成音节。音节可以只由一个元音组成，也可以由一个元音和一个或几个辅音组成。辅音单独不能组成音节。一个单词里有几个元音，便有几个音节。例如：

а (一个音节)

ти (一个音节)

дім (一个音节)

та́то (二个音节)

інститу́т (三个音节)

2. 重读音节

单词中有两个或两个以上音节时，其中有一个音节的元音带有重音，这个音节读得较重，较长，叫做重读音节。书面上，重读音节是用在元音字母上的重音符号“´”来表示。例如：

ба́тько ма́ти люди́на

—	— —	— —	— — —	— — —
а	ваза	завод	будинок	деканат
тут	посуд	декан	людина	космонавт
там	кава	фонтан	капуста	
звук	сонце	вода		
знак	фото	батон		
текст	буква	доцент		
		замок		

VIII. 陈述句语调 (调型 1)

陈述句表示意义结束时用调型 1。调型中心一般在句子中最后一个单词的重读音节上。调型中心的音调降低，中心后部分的音调低于中心前部分。例如：

ИК*-1

Це ма́ма. Ма́ма тут. Тут ма́ма.

Це та́то. Та́то там. Там та́то.

Це Анто́н. Це со́нце. Тут музе́й. Там Том.

Це син. Це сад. Музе́й тут. Том там.

Це студéнт. Це зима́. Тут інститу́т. Там ми.

Це доце́нт. Це буфе́т. Институ́т тут. Ми там.

*ИК— інтонаційні конструкції (调型)

Це ма́ма. Це ма́ма і та́то.

Це ма́ма. Це та́то.   Це ма́ма і та́то.
Це Анто́н. Це син.   Це Анто́н і син.
Це Том. Це доце́нт.   Це Том і доце́нт.
Це студе́нт. Це Да́на.   Це студе́нт і Да́на.

Це ми. Це сад.   Це ми і сад.
Це со́нце. Це зима́.   Це зима́ і со́нце.
Це інститу́т. Це музе́й.   Це інститу́т і музе́й.
Це да́та. Це те́ма.   Це да́та і те́ма.

IX. 带疑问词的疑问句语调 (调型 2)

带疑问词的疑问句通常用调型 2。其调型中心一般在疑问词上。中心部分音调与中心前部分持平或略低，而中心后部分的音调低于中心前部分，读的时候疑问词加重。

IK-2

IK-1

—Де ма́ма?	—Ма́ма тут.
	—Ма́ма там.
—Де та́то?	—Та́то тут.
	—Та́то там.
—Де Анто́н?	—Анто́н тут.
	—Анто́н там.
—Де син?	—Син тут.
	—Син там.
—Де студе́нт?	—Студе́нт тут.
	—Студе́нт там.
—Де ма́ма і та́то?	—Ма́ма і та́то тут.
	—Ма́ма і та́то там.

X. 无疑问词的疑问句语调 (调型 3)

无疑问词的疑问句通常用调型 3。其语调中心一般在表

示疑问的词上。调型中心音调急剧上升，起点高于中心前部分，中心后部分的音调低于中心前部分。

ІК-3

- Це текст?
- Це знак?
- Це ко́ма?
- Тут доце́нт?
- Тут студе́нт?
- Тут студе́нтка?
- Це інститу́т?
- Це музе́й?

ІК-3

- Це інститу́т?
- Це дека́н?
- Це студе́нт?
- Це студе́нтка?
- Це декана́т?
- Це музе́й?
- Це замо́к?
- Це ко́ма?

ІК-1

- Так, це інститу́т.
- Так.
- Так, це дека́н.
- Так.
- Так, це студе́нт.
- Так.
- Так, це студе́нтка.
- Так.
- Так, це декана́т.
- Так.
- Так, це музе́й.
- Так.
- Так, це замо́к.
- Так.
- Так, це ко́ма.
- Так.

XI. 辅音 п, б, ф, в

П п

па-по-пу-пе-пи

ап-оп-уп-еп-ип-іп
апа-опо-упу-епе-ипи
пап-пуд-пес-опус
піти-пост-спека

Б б

ба-бо-бу-бе-би
аб-об-уб
аба-обо-убу-иби
бам-бом-бум-бий
баба біти бути

Ф ф

фа-фо-фу-фе-фи
аф-оф-уф-еф-иф-іф
афа-офо-уфу-ефе
фан-фас-фон
фото буфет кафе

В в

ва-во-ву-ве-ви
ав-ов-ув-ев-ив-ів
ава-ова-ева-вона
вас-ваз-вод-вид
ваза вода мова вдома вдома два

ТЕКСТ

Це фото. Тут зима, сонце, сад і фонтан.

Це будинок. Тут мама і син. Мама і син вдома. Тут сумка,
капуста і посуд.

А це завод. Тут тато і космонавт.

Це інститут. Тут деканат. Там декан, доцент, студент і
студентка.

А це поет. Поет вдома.

ДІАЛОГИ

—Це фото? —Так, це фото.

—Де фото? —Фото тут.

—Тут сад і фонтан? —Так, тут сад і фонтан.

—Це будинок? —Так, це будинок.

- Тут ма́ма і син? —Так, тут ма́ма і син.
 —Де ма́ма і син? —Ма́ма і син вдо́ма.
 —Де ва́за, бато́н і ка́ва? —Ва́за, бато́н і ка́ва тут.
 —Де капу́ста і по́суд? —Капу́ста і по́суд там.
 —Це заво́д? —Так, це заво́д.
 —Космона́вт і та́то тут? —Так, космона́вт і та́то тут.
 —Це інститу́т? —Так, це інститу́т.
 —Де декана́т? —Декана́т тут.
 —Де дека́н і студе́нтка? —Декан і студе́нтка там.
 —А це пое́т? —Так, це пое́т.
 —Пое́т вдо́ма? —Так, пое́т вдо́ма.

НОВІ СЛОВА 生词

- а 而, 可是
 ба́ба 农妇, 村妇
 бато́н 长形白面包
 ба́тько 父亲
 би́ти 打, 打伤
 буди́нок 房子, 楼房
 бу́ква 字母
 бу́ти 有; 存在; 发生
 буфе́т 茶点部, 小吃部
 ва́за 花瓶
 вдо́ма 在家
 вода́ 水
 вона́ 她
 вто́ма 疲劳
 да́та 日期
 де 在哪儿
 декан 系主任
 декана́т 系主任办公室
 діало́г 对话
 дім 房子; 楼房
 доце́нт 副教授
 заво́д 工厂
 замо́к 锁

зима́ 冬季
знак 符号
і 和, 与
інститут 学院
кава 咖啡
кафе́ 咖啡馆
капу́ста 圆白菜
каса́ 收银台
коза́ 山羊, 母山羊
кома́ 逗号
коса́ 发辫
космона́вт 宇航员
люди́на 人
майдáн 广场
ма́ма 妈妈
ма́ти 母亲
ми 我们
мо́ва 语言
музе́й 博物馆
пе́рший 第一
пи́ти 喝
поёт 诗人
по́суд 器皿, 碗碟
ра́нок 早晨
сад 花园
син 儿子
спе́ка 酷热
студе́нт 大学生
студе́нтка 女大学生
со́нце 太阳
су́мка 包
так 是, 是的
там 在那里
та́то 爸爸
текст 课文
те́ма 题目
ти 你

тут 在这里
фото 照片
фонтан 喷泉
це 这是

ДРУГИЙ УРОК 第二课

I. 辅音 p

发辅音 p 时, 舌尖向上齿背和上齿龈稍稍抬起, 整个舌头肌肉放松, 气流冲击舌尖, 舌尖颤动成音。发音时声带振动。

ра-ро-ру-ре-ри

ар-ор-ур-ер-ир-ір

ара-оро-уру-ере-ири

рак-рок-рук-рис

бар-бор-мур-мир

рома-роки-руки

фа́брика центр ре́ктор профе́сор дире́ктор

II. 清辅音和浊辅音

乌克兰语的辅音分为清辅音和浊辅音。发清辅音时, 声带不振动。如: [c], [т], [п]。

发浊辅音时, 声带振动。如: [з], [д], [б]。

[т]-[д]

[с]-[з]

та-да та-да-да

са-за са-за-за

ту-ду да-та-та

су-зу за-са-са

те-де ду-ту-ту

се-зе зу-су-су

ти-ди де-те-те

си-зи зе-се-се

там-дам

сам-зам

тим-дим

сама-зима

тин-один

сон-зон

тема-дата

сов-зов

том-дом

сум-зум

[п]-[б]

[т]-[с]-[ц]

па-па-ба

та-са-ца

ба-па-ба

те-се-це

по-бо-бо

ти-си-ци

бе-пе-бе

ту-су-цу

пу-бу-пу

то-со-цо

пи-би-пи

те-су-це

III. 辅音连读

乌克兰语单词中常有两个或两个以上的辅音, 读时不能在辅间之间加任何元音。

пра

про

пру

при

вра

вро

вру

ври

кна

кно

кну

кни

стра стро стру стри

1. 朗读下列表中单词，注意重音。

брат	карта	урок	озеро	директор	секретар
цирк	парта	поет	фабрика	квартира	перукар
спорт	марка	театр		адреса	
порт	номер	концерт		картина	
центр	паспорт	рука		професор	
сир	ректор	сестра		продукти	
рис	фраза	портрет			
три	цифра	касир			
	море	конверт			
	риба	спортсмен			
	цукор	турист			

2. 朗读课文并给单词标上重音。

Це інститут. Тут ректор, декан і професор.

Це урок. Тут парта, карта і картина.

Це море, озеро і порт.

Тут директор, турист і спортсмен.

3. 读下列句子，注意语调。

ІК-1	ІК-3	ІК-2	ІК-1
—Це мама.	—Це мама?	—Де мама?	—Мама там. —Там.

—Це ректор. —Це ректор? —Де ректор? —Ректор тут.
—Тут.

—Це декан. —Це декан? —Де декан? —Декан тут.
—Тут.

—Це студент. —Це студент? —Де студент? —Студент тут.
—Тут.

—Це урок. —Це урок? —Де урок? —Урок тут.
—Тут.

—Це озеро. —Це озеро? —Де озеро? —Озеро там.
—Там.

—Це море. —Це море? —Де море? —Море тут.
—Тут.

—Це Роман. —Це Роман? —Де Роман? —Роман вдома.
—Вдома.

4. 按示例回答问题。

К-3	К-1
—Це брат?	—Так, це брат. —Так, брат. —Брат. —Так.

- Це турист?
- Це секретар?
- Це касир?
- Це цирк?
- Це концерт?
- Це портрет?
- Це цукор?
- Це продукти?
- Це конверт?
- Це фабрика?
- Це паспорт?

К-2	К-1
—Де Ірина?	—Ірина там.(Тут.) —Там.(Тут.) —Ірина вдома. —Вдома.

- Де тато?
- Де брат?
- Де сестра?
- Де Оксана?
- Де Роман?
- Де картина?
- Де порт?

5. Читайте. Розповідайте.

Текст

Це інститут. Це ректор. А це деканат. Тут декан і секретарка. Це Ірина й Оксана.

Там урок. Там математика. Там професор, студент і студентка.

Це Тарас і Роман. Тут партя, карта, картина і портрет. Це поет Іван Франко.

Там центр. Там музей, театр, цирк. Там каса і касир. А тут фабрика, парк і базар. Там фрукти, цукор, рис, риба і курка.

Це будинок номер 3. Там квартира номер 2. Там тато і мама, брат і сестра. Там син Тарас.

IV. 辅音 х

发辅音 х 时，舌后部隆起，在硬软腭交界处形成缝隙，气流通过缝隙摩擦成音。发音时声带不振动。

ха-хо-ху-хе-хи

ах-ох-ух-ех-их-іх

аха-охо-уху-ехе-ихи

ха-хор-хек-хит

хата вухо хустка хто хвороба хмара птах

1. Запитуйте. Відповідайте.

ІК-2	ІК-1
—Хто це?	—Це мама. —Мама.
—Хто це?	—Це мама і тато. —Мама і тато.
—Хто це?	—Це Ірина. —Ірина.
—Хто це?	—Це Ірина і Тарас. —Ірина і Тарас.
—Хто це?	—Це Тарас. —Тарас.
—Хто це?	—Це професор. —Професор.
—Хто це?	—Це професор і секретарка. —Професор і секретарка.
—Хто це?	—Це секретарка. —Секретарка.
—Хто це?	—Це сестра. —Сестра.
—Хто це?	—Це сестра і брат. —Сестра і брат.
—Хто це?	—Це брат. —Брат.
—Хто це?	—Це студент. —Студент.
—Хто це?	—Це студент і студентка. —Студент і студентка.
—Хто це?	—Це студентка.